

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „O strategię tematyczną na rzecz środowiska miejskiego”

(2005/C 43/09)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji „O strategię tematyczną na rzecz środowiska miejskiego” (COM(2004) 60 final);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 11 lutego 2004 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 10 lutego 2004 r. roku, powierzającą sporządzenie tej opinii Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji „Zrównoważony rozwój miast w Unii Europejskiej: ramy działania” (COM(1998) 605 final – CdR 115/99 fin ⁽¹⁾);

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji „O program rozwoju miast w Unii Europejskiej” (COM(1997) 197 final – CdR 319/97 fin ⁽²⁾);

uwzględniając komunikat Komisji w sprawie standardów dobrego rządzenia w Unii Europejskiej (COM(2001) 428 final);

uwzględniając Protokół w sprawie stosowania zasad subsydiarności i proporcjonalności dołączony do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając definicję rozwoju zrównoważonego przyjętą w Traktacie Amsterdamskim,

uwzględniając komunikat Komisji „Zrównoważona Europa – lepszy świat: strategia Unii Europejskiej na rzecz rozwoju zrównoważonego” (propozycja Komisji na szczyt Rady Europejskiej w Göteborgu) (COM(2001) 264 final);

uwzględniając komunikat Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „O globalne partnerstwo na rzecz rozwoju zrównoważonego” (COM(2002) 82 final);

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji w sprawie szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego „Środowisko 2010: nasza przyszłość, nasz wybór – szósty program działań w zakresie środowiska naturalnego” oraz propozycji decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego 2001-2010 (COM(2001) 31 final - CdR 36/2001 fin ⁽³⁾);

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie europejskiej strategii w zakresie środowiska i zdrowia (COM(2003) 338 final);

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Strategia różnorodności biologicznej” (COM(1998) 42 final) i komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego „Plan działania na rzecz różnorodności biologicznej” (COM(2001) 162 final);

uwzględniając projekt opinii (CdR 93/2004 rev. 1) przyjęty 8 lipca 2004 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego (sprawozdawca: **Catharina Tarras-Wahlberg**, członek rady miejskiej Sztokholmu, SE/PES);

⁽¹⁾ Dz.U. C 293 z 13.10.1999 r., str. 58

⁽²⁾ Dz.U. C 251 z 10.08.1998, str. 11.

⁽³⁾ Dz.U. C 357 z 14.12.2001, str. 44.

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE, CO NASTĘPUJE:

- 1) Około 80 % obywateli Unii Europejskiej zamieszkuje na obszarach miejskich i oczywiste jest, że na wielu z tych obszarów występują poważne problemy w dziedzinie środowiska. Dotykają one przede wszystkim mieszkańców miast, lecz mają także negatywne skutki dla środowiska i poziomu życia na szczeblu regionalnym;
- 2) Dla poprawienia sytuacji ekologicznej w miastach Unii Europejskiej niezbędne są większe środki finansowe oraz elastyczna strategia uwzględniająca zróżnicowanie miast Europy. Powinna być to strategia długofalowa, zgodna z polityką UE w dziedzinie rozwoju zrównoważonego;
- 3) Warunkiem skuteczności tej strategii jest powiązanie w niej możliwości skorzystania ze wsparcia Unii Europejskiej w różnych dziedzinach polityki z poprawą stanu środowiska w miastach;
- 4) Strategia ta powinna także prowadzić do integracji społecznej oraz należytej jakości środowiska na obszarze UE, uwzględniając zarazem potrzeby materialne krajów ubogich i zapewniając sprawiedliwość międzypokoleniową;
- 5) W obliczu zmieniających się warunków w miastach oraz zgodnie z zasadą subsydiarności główny ciężar odpowiedzialności za określanie środków działania potrzebnych w danym obszarze miejskim ponosić powinny władze lokalne;

na 56 sesji plenarnej w dniach 29-30 września 2004 r. (posiedzenia z dnia 30 września) w Brukseli jednomyślnie przyjął następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** komunikat Komisji, uznając go za pierwszy krok w kierunku strategii tematycznej na rzecz środowiska miejskiego, do której zmierzał szósty program działania UE na rzecz środowiska naturalnego. Oczekiwana strategia tematyczna będzie miała poważne znaczenie dla poprawy stanu środowiska miejskiego. Niezmiernie ważne jest zatem w tym kontekście uznanie roli i odpowiedzialności władz lokalnych i regionalnych w realizacji celów wspólnotowej strategii rozwoju zrównoważonego;

1.2 **podkreśla** fakt, że środowisko miejskie jest dziedziną złożoną. Chcąc umożliwić zrównoważony rozwój obszarów miejskich i aglomeracji, aspekty ekologiczne należy ujmować łącznie z aspektami gospodarczymi, tj. konkurencyjnością i regionami zatrudnienia, oraz z aspektami społecznymi, tj. segregacją i integracją. Uwzględnić należy także aspekty kulturalne;

1.3 **pochwala** powzięte przez Komisję postanowienie o wypracowaniu „bardziej kompleksowego podejścia”. Dla sformułowania kompleksowej wizji zrównoważonego rozwoju miast niezbędne jest zarówno podejście horyzontalne – międzybranżowe (różne dziedziny polityki oraz różne podmioty), jak i podejście wertykalne (różne szczeble administracji);

1.4 **docenia** fakt, że Komisja przyczynia się do formułowania wspólnych celów i wskaźników monitorowania zmian w środowisku miejskim. Ważne jest jednak, by miały one charakter wskazówek, a nie bezwzględnie obowiązujących norm;

1.5 **uważa**, iż ważne jest dostrzeganie współzależności istniejących między miastami a ich zapleczem zgodnie z założeniami ESDP (Europejskiej Perspektywy Rozwoju Przestrzennego);

1.6 **docenia** fakt, że Komisja zamierza wspierać edukację i wymianę doświadczeń oraz badania w dziedzinie środowiska miejskiego;

1.7 pragnie **przypomnieć** Komisji o Europejskiej Karcie Miejskiej przyjętej przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych (CLRAE), organ konsultacyjny Rady Europy. Karta Miejska uwypukla złożoność obszarów miejskich.

Zrównoważona gospodarka miejska

1.8 **docenia** ambitny charakter zamiaru Komisji, która podkreśla potrzebę uporządkowanego podejścia do gospodarki miejskiej w celu wzmocnienia działań przekrojowych oraz ułatwienia monitoringu i studiów porównawczych dla poprawy stanu środowiska miejskiego;

1.9 **podkreśla** również, iż nowe systemy gospodarki miejskiej winny mieć charakter strategiczny i działać skutecznie ponad granicami administracyjnymi miast i sąsiadujących z nimi obszarów.

Zrównoważone systemy transportu miejskiego

1.10 **wyraża wątpliwość** co do przedstawionej przez Komisję propozycji stworzenia odrębnego programu dla systemów transportu miejskiego. Jednym z najistotniejszych aspektów zrównoważonego środowiska miejskiego jest właśnie fakt, że systemy komunikacji są w nim powiązane z zagospodarowaniem przestrzennym, co najłatwiej jest osiągnąć na szczeblu regionalnym i lokalnym;

1.11 **zachęca** Komisję do upowszechniania dobrych praktyk w transporcie w dziedzinie współpracy i koordynacji zarówno pomiędzy różnymi władzami, jak i pomiędzy różnymi środkami transportu, w celu zwiększenia wydajności transportu i osłabienia jego wpływu na środowisko.

Zrównoważone budownictwo

1.12 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że Komisja ma zamiar wypracować wspólną metodologię oceny ogólnej zgodności budynków i zabudowy z wymogami rozwoju zrównoważonego jako narzędzie do wykorzystania w nowym budownictwie i przy większych remontach;

1.13 **uważa**, że Komisja nie powinna uzupełniać dyrektywy 2002/91/WE o wymogi ekologiczne niezwiązane z charakterystyką energetyczną budynków. Nie należy podejmować prac nad jakimikolwiek nowymi projektami, zanim dyrektywa nie zostanie w pełni wprowadzona do ustawodawstwa krajowego, a jej działanie poddane ocenie.

1.14 **docenia** propozycję Komisji dotyczącą sporządzenia krajowych programów zrównoważonego budownictwa i **zgadza się**, że podmioty publiczne udzielające zamówień na projekty budowlane powinny uwzględniać w procedurach przetargowych wymogi rozwoju zrównoważonego.

Zrównoważone planowanie urbanistyczne

1.15 **docenia** fakt, że Komisja popiera zrównoważone planowanie urbanistyczne oraz preferuje wykorzystanie nieużytków przemysłowych (*brownfield*) zamiast terenów wcześniej niewykorzystywanych pod zabudowę (*greenfield*), dążąc do zrównoważonego rozwoju miast opartego na dużej gęstości zaludnienia w miastach;

1.16 **nie uznaje za pożądane**, by Komisja określała wytyczne planowania przestrzennego zakładające dużą gęstość i wielofunkcyjność zabudowy. **Nie popiera** także propozycji, by Komisja sporządzała definicje nieużytków przemysłowych i terenów niezagospodarowanych lub tworzyła inne szczegółowe wytyczne dotyczące planowania urbanistycznego. Komitet Regionów **uważa**, że planowanie przestrzenne należy do kompetencji władz krajowych, regionalnych i lokalnych, a każde państwo posiada własne cechy kulturalne i topograficzne, tradycje budowlane itp.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

2.1 **zgadza się**, że Komisja słusznie wyznacza ambitne cele, zmierzające w kierunku dostosowania obszarów miejskich do zasad rozwoju zrównoważonego. **Uważa** jednak, że zadaniem Komisji winno być proponowanie ogólnych zasad polityki i ustalanie celów, a nie przepisów określających sposób ich osiągnięcia;

2.2 za niezwykle ważne **uważa**, by tworzone przez UE instrumenty w zakresie środowiska miejskiego uwzględniały i wykorzystywały istniejące już wykorzystywały istniejące już i przynoszące dobre efekty programy gospodarki miejskiej i systemy zarządzania środowiskiem naturalnym oraz by wspierały władze lokalne zgodnie z zasadami subsydiarności i proporcjonalności;

2.3 **uważa**, że należy dokładniej ocenić koncepcję planów i systemów zarządzania środowiskiem pod kątem korzyści dla środowiska, a następnie wypracować takie plany i programy z przeznaczeniem dla sektora publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju miast;

2.4 za niezwykle ważne **uważa**, by tworzone przez UE instrumenty w zakresie systemów transportu i zachowań komunikacyjnych uwzględniały i wykorzystywały istniejące już i przynoszące dobre efekty programy kształtowania transportu i zachowań komunikacyjnych oraz by wspierały władze lokalne zgodnie z zasadami subsydiarności i proporcjonalności;

2.5 **uważa**, że zrównoważony plan transportu miejskiego musi opierać się na kompleksowym podejściu, spójnym z polityką społeczną, polityką dotyczącą ochrony środowiska i polityką gospodarczą na szczeblu lokalnym i regionalnym. Szczebel regionalny i lokalny stanowią najważniejszy poziom dla rozwoju zrównoważonych miast i obszarów miejskich oraz koordynacji zagadnień i uczestników przy holistycznym podejściu;

2.6 **zachęca** do wypracowywania sposobów przechodzenia na typy transportu zgodne z wymogami rozwoju zrównoważonego; należy na przykład rozwijać prace nad instrumentami zarządzania ekonomicznego, kształtowaniem zachowań komunikacyjnych oraz inteligentnymi systemami transportowymi;

2.7 zamiast tworzenia przepisów **zaleca** rozwijanie instrumentów i budowanie metod w oparciu o porozumienia mogące przekonać państwa członkowskie do zrównoważonego rozwoju miast. **Wzywa** Komisję do sformułowania porozumień o rozwoju miast opartych na przykład na założeniach metody otwartej koordynacji i Karty Aalborgskiej lub umów trójstronnych. Niezbędne jest w tym kontekście zapewnienie szczeblowi regionalnemu i lokalnemu niezbędnych wpływów i środków, które umożliwią mu rzeczywiste uczestnictwo;

2.8 **wzywa** Komisję do zwiększania nakładów na wymianę doświadczeń i dzielenia się wiedzą fachową poprzez sieci. Tytułem przykładu wzór dla programów Life i Urban mogą stanowić działania sieciowe w ramach programu Interreg III C;

2.9 **pozytywnie zapatruje się** na propozycję Komisji, by zachęcać państwa członkowskie do kształtowania krajowych lub regionalnych strategii na rzecz zrównoważonego środowiska miejskiego. Na ich gruncie powinny powstawać odpowiednie strategie poszczególnych miast i aglomeracji;

2.10 **pozytywnie zapatruje się** na propozycję Komisji, by zachęcać państwa członkowskie do tworzenia punktów kontaktowych dla zapewnienia miastom wsparcia w postaci informacji, wiedzy fachowej i doradztwa. Punkty kontaktowe powinny promować zrównoważony rozwój miast i aglomeracji;

2.11 **uważa**, że zanim rozpocznie się kształtowanie nowych systemów, należy uwzględnić szeroko zakrojone działania, jakie wiele państw członkowskich prowadzi na szczeblu krajowym na rzecz zrównoważonego rozwoju miast w takich dziedzinach jak etykietowanie ekologicznych materiałów budowlanych czy remonty starych budynków wzniesionych z materiałów szkodliwych dla środowiska. Komitet **sądzi** ponadto, że działania harmonizujące niezbędne dla dostosowania się do ewentualnych nowych systemów nie powinny powodować dublowania wysiłków, dodatkowej biurokracji lub wydatków;

2.12 **podkreśla** fakt, że wiele propozycji Komisji dotyczy tworzenia norm, systemów, wskaźników i metod umożliwiających porównania pomiędzy państwami. Komitet **uważa** za bardzo istotne, by opracowywane systemy nie powodowały zwiększonego zużycia środków materialnych i nie zwiększały kosztów i biurokracji dla władz regionalnych i lokalnych;

2.13 **uważa** za bardzo istotne, by wszelkie proponowane projekty były elastyczne i nieskomplikowane z uwagi na różnorodność potrzeb i sytuacji poszczególnych państw;

2.14 **uznaje** za ważne, by propozycje Komisji wspierały podejście stopniowe i nie powodowały napięć między mias-

tami, które zdołają wdrożyć te propozycje od razu a tymi, które nie są w stanie natychmiast się do nich zastosować;

2.15 **uważa**, że Komisja powinna ściślej określić pojęcia „miasta” oraz „obszary miejskie”. W razie konieczności państwa członkowskie mogłyby wypracować takie definicje we własnym zakresie;

2.16 **podkreśla**, że strategia tematyczna powinna konsekwentnie uwzględniać współzależności między środowiskiem miejskim a jego zapleczem i w razie potrzeby przewidywać zawieranie porozumień i podejmowanie współpracy z właściwymi władzami danych obszarów podmiejskich.

Bruksela, 30 września 2004 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wzmocnienia zdolności Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony ludności

(2005/C 43/10)

KOMITET REGIONÓW

Uwzględniając komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Rady, **Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wzmocnienia zdolności Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony ludności** (COM(2004) 200 final);

Uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 25 marca 2004 r. o zasięgnięciu jego opinii w tej sprawie zgodnie z pierwszym ustępem artykułu 265 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

Uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 10 lutego 2004 r. roku, powierzającą sporządzenie tej opinii Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju;

Uwzględniając swoją opinię z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie *Zarządzanie katastrofami naturalnymi i ich skutki: jakie zadania dla europejskiej polityki strukturalnej?* (CdR 104/2003 final) ⁽¹⁾,

Uwzględniając decyzję Rady 1999/847/WE z 9 grudnia 1999 r., ustanawiającą program działania wspólnotowego na rzecz ochrony ludności (2000-2004) ⁽²⁾;

Uwzględniając decyzję Rady 2001/79/CE, Euratom, z dnia 23 października 2001 r., ustanawiającą mechanizm wspólnotowy mający na celu wspieranie zwiększonej współpracy w ramach działań ratowniczych w dziedzinie ochrony ludności ⁽³⁾,

Uwzględniając inicjatywy podjęte przez Komisję pod koniec 2003 r. w celu przyjęcia instrumentów wykonawczych decyzji Rady 2001/792;

⁽¹⁾ Dz.U. C 256 z dnia 24.10.2003 r., s.74

⁽²⁾ Dz.U. L 327 z dnia 21.12.1999 r., s. 53

⁽³⁾ Dz.U. L 297 z dnia 15.11.2001 r., s.7